

Nr 30.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1925 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i förordningen angående försäljning av pilsnerdricka.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 58, av herr *Bärg m. fl.* och den andra inom andra kammaren, nr 51, av herr *Bengtsson* i *Norup m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga om utredning och förslag till vissa i motiveringen närmare angivna ändringar i förordningen angående försäljning av pilsnerdricka.

I fråga om motiveringen, i den mån densamma ej nedan beröres, får utskottet hänvisa till motionerna.

I motionerna åsyftas vissa ändringar i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka. I första hand påyrkas sådan ändring i de i förordningen innefattade kontrollbestämmelserna, att någon tvekan om deras innebörd icke kan råda. Såsom brister i kontrollavseende angivas, att förordningen icke bereder möjlighet för myndigheterna att tillräckligt effektivt övervaka, att det i 10 § av förordningen stadgade förbudet mot att på landet kringföra pilsnerdricka till försäljning efterleves samt att det visat sig svårt för såväl ordningsmakten som nykterhetsnämnderna att utöva kontroll över att pilsnerdricka icke försäljes och utskänkes, där tillstånd därtill saknas. Den önskvärda kontrollen tänka sig motionärerna kunna vinnas, om kontrollstyrelsen beredes vidgad befogenhet över tillverkningen och försäljningen av maldrycker.

I motionerna ifrågasättes vidare, att i förordningen skulle stadgas en begränsning av den kvantitet pilsnerdricka, som får utskänkas såväl till måltid som särskilt utan samband med måltid.

Slutligen hemställles, att förordningen angående försäljning av pilsnerdricka bringas i överensstämmelse med jämförliga stadganden i rusdrycksförsäljningsförordningen och förordningen om försäljning av alkoholfria drycker m. m.

Utskottet.

Beträffande de av motionärerna uttalade synpunkterna och önskemålen hava inom utskottet olika meningar gjort sig gällande. Det i motionerna framställda kravet på revision av förordningen angående försäljning av pilsnerdricka torde emellertid hava sin tyngdpunkt i vad det avser fullständigare och tydligare kontrollföreskrifter. Utskottet, som anser sig böra begränsa sin hemställan om utredning och framläggande av förslag till ändring i nämnda förordning till att avse allenast sagda kontrollföreskrifter, får i fråga härom anföra följande.

Enligt 14 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl ägde vederbörande säljare försända vin och öl till köpare under bland annat det villkoret, att den, som forslade varorna, skulle vara försedd med en av säljaren eller hans befullmäktigade ombud utfärdad och underskriven förteckning, upptagande, särskilt för varje köpare, dennes namn, det ställe där och dagen när dryckerna skulle avlämnas samt den försända myckenheten. Såsom ombud fick ej den, som forslade dryckerna användas. Nämnda förteckning skulle på anfordran av krono- eller polisbetjänt, ledamot av kommunalnämnden eller av kommunalnämnden utsedd person uppvisas.

Motsvarande bestämmelse återfinnes ej i gällande förordning angående försäljning av pilsnerdricka. Enligt vad en av nykterhetskommittén på sin tid åvägabragt utredning beträffande bristerna i, bland annat, 1905 års vin- och ölförsäljningsförordning (se nykterhetskommittén: VI: 2, sid. 152 ff.) gav vid handen, var den kontroll, som åsyftades med förut gällande föreskrift om medförande av förteckning vid försändning av öl efter rekvisition, väsentligt förfelad (se bevillningsutskottets betänkande nr 29 år 1919). Av denna anledning utslöts också stadgandet vid utarbetandet av den nya förordningen angående försäljning av pilsnerdricka.

Enligt utskottets uppfattning böra emellertid de av motionärerna påpekade missförhållandena i förevarande avseende föranleda en förnyad prövning av frågan, om icke en tillfredsställande kontroll skulle kunna anordnas över försändningen av pilsnerdricka. I första rummet torde böra undersökas, om icke en återgång till den tidigare bestämmelsen om förteckning över rekvirenterna vid varje försändning skulle skänka större möjligheter till kontroll. Det låter härvid tänka sig, att bestämmelsen om förteckningen å rekvirenterna bleve utformad på sådant sätt, att de anmärkningar, som i nämnda avseende förut framställts, bleve undanröjda.

Enligt utskottets uppfattning bör därjämte tagas under övervägande lämpligheten av att i förordningen närmare angiva, på vilka platser pilsnerdricka icke må avlämnas.

Utskottet delar vidare motionärernas uppfattning om behövligheten av effektivare kontroll över att pilsnerdricka icke försäljes och utskänkes, där tillstånd därtill saknas.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av motionerna I:58 av herr Bärq m. fl. och II:51 av herr Bengtsson i Norup m. fl., ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande sådan ändring i förordningen angående försäljning av pilsnerdricka, att däri innefattade kontrollföreskrifter fullständigas och förtydligas i syfte att förefintliga missförhållanden på ifrågasvarande område må kunna såvitt möjligt undanröjas, samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 28 april 1925.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Boman, Bärq, Borell, Johan Bergman, Jönsson i Boa, Bengtsson Kullen, Lövgren i Nyborg, Björnsson, Heyman, Alexis Björkman, Svensson i Grindstorp, Björklund, Olsson i Gävle, Elof Ljunggren, Brännström, Ericson i Boxholm och Nilsson i Hörby.

Reservationer:

av herrar *Boman, Borell, Jönsson* i Boa, *Bengtsson* i Kullen och *Brännström*, som ansett, att utskottets betänkande bort hava följande lydelse:

»I motionerna åsyftas vissa ändringar i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka. Dels hemställas om omarbetning av förordningen till större överensstämmelse med jämförliga stadganden i rusdrycksförsäljningsförordningen och förordningen om försäljning av alkoholfria drycker m. m. och dels föreslås vissa ändringar i förstnämnda förordning avseende begränsning av den kvantitet pilsnerdricka, som får utskänkas, samt kontrollen över försändningen och utskänkningen därav.

Vad först angår förslaget om förordningens omarbetande i angivet syfte finner utskottet detsamma vara alltför oklart till sin innebörd för att kunna göras till föremål för något förslag från utskottets sida, särskilt som Kungl. Maj:t vid innevarande riksdag genom propositionen nr 141

föreslagit riksdagen att med upphävande av nu gällande förordning angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt maldricka godkänna ett förslag till förordning angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker, vilket förslag, som av riksdagen antagits i huvudsak oförändrat, i stora delar i formellt avseende ansluter sig till och är uppgjort efter mönster av gällande förordning angående försäljning av pilsnerdricka.

Förslaget om restriktioner i avseende å utskänkning av pilsnerdricka kan utskottet icke biträda. Införandet av bestämmelser i sådant hänseende skulle säkerligen, utan att skapa verkliga garantier mot missbruket, av en stor allmänhet med fog uppfattas såsom en obefogad och allt för långt gående inskränkning.

I fråga om kontrollen över försändning av pilsnerdricka innehålla 9 och 10 §§ i nu gällande förordning, att tillverkare av pilsnerdricka ävensom den, som eljest äger att till avhämtning försälja sådan dryck, är berättigad att, den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället på rekvisition försända sådan vara till köpare, dock att vid försändningen varan ej må avlämnas annat än inomhus till därstädes boende, vid järnvägsstation eller å fartyg. På landet är kringförande av pilsnerdricka till försäljning förbjudet. Såvitt utskottet kunnat tolka motionärernas ej fullt klara uttalanden, avse motionärerna dels omformulering av dessa bestämmelser, så att någon tvekan om deras innebörd icke kan råda, dels skärpning av kontrollen i fråga om såväl utminutering som utskänkning av pilsnerdricka. En önskvärd kontroll skulle enligt motionärernas mening kunna vinnas genom vidgad befogenhet för kontrollstyrelsen över tillverkningen och försäljningen av maldrycker, och ifrågasätta motionärerna vidare i samma syfte ett återupplivande av den i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl intagna bestämmelsen, att vid försändning av vin och öl den, som forslade varorna, skulle vara försedd med en av säljaren eller hans befullmäktigade ombud utfärdad och underskriven förteckning, upptagande, särskilt för varje köpare, dennes namn, det ställe där och dagen när dryckerna skulle avlämnas samt myckenheten. Nämnda förteckning skulle på anfordran av krono- eller polisbetjänt, ledamot av kommunalnämnd eller av kommunalnämnden utsedd person uppvisas.

De nyss omförmälda bestämmelserna i 9 och 10 §§ av ifrågavarande förordning synas utskottet vara till sin innebörd fullt klara, och något förtydligande av dessa bestämmelser kan alltså icke vara erforderligt.

Vidkommande förslaget att åt kontrollstyrelsen bereda vidgad befogenhet över tillverkningen och försäljningen av maldrycker måste utskottet bestämt motsätta sig detsamma. I detta hänseende får utskottet erinra därom, att ett av de mest vägande skälen för starkölsförbudets genomförande var, att kontroll över försäljningen genom kontrollstyrelsen visade sig icke vara i praktiken genomförbar i fråga om ölet, dels på grund av

dess ringa hållbarhet och dels som följd av de stora kvantiteter, vari det måste antagas bliwa föremål för försäljning. Dessa skäl måste naturligtvis väga långt tyngre, när det gäller en svagare maltdryck som pilsnerdricka. Skulle kontroll över bryggeriernas tillverkning av maltdrycker och över försäljningen därav ske genom kontrollstyrelsen, erfordrades skapandet av en ytterligare kontrollantkår så stor, att styrelsens nuvarande uppsättning befattningshavare i förhållande därtill bleve försvinnande liten. Stadgandet om de s. k. forsedlarna uteslöts vid utarbetandet av den nu gällande förordningen angående försäljning av pilsnerdricka. Nykterhetskommitténs utredning hade givit vid handen, att den kontroll, som därigenom åstadkommits, var väsentligt förfelad. Att åter införa en form, som sålunda utdömts, torde icke böra ifrågasättas. Någon annan lämplig ny form för kontroll över försändandet har varken av motionärerna eller under utskottsbehandlingen kunnat ens antydningssvis angivas. I själva verket torde ock befintliga bestämmelser innebära möjligheter att bekämpa de missförhållanden, som uti vissa delar av landet förekomma. Uti ifrågavarande hänseende får enligt utskottets mening ej heller förbises, att allt för restriktiva bestämmelser rörande försändningen av pilsnerdricka, som av ett stort antal personer dagligen brukas, lätteligen skulle giva ökad utveckling åt den illojala handeln.

Vad slutligen angår ifrågasatt skärpning av kontrollen över utskänkning av pilsnerdricka hava genom antagandet av ovannämnda lag angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker ökade möjligheter beretts för kontroll i sistangivna hänseende.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att ifrågavarande motioner I: 58 av herr Bärge m. fl. och II: 51 av herr Bengtsson i Norup m. fl., om vissa ändringar i förordningen angående försäljning av pilsnerdricka, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.»

samt av herr Nilsson i Hörby.